

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Навчально-науковий інститут мистецтв

Кафедра образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та
реставрації

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

Освітня програма «Образотворче мистецтво»

Першого (бакалаврського) рівня

Спеціальність **023 «Образотворче мистецтво, декоративне
мистецтво, реставрація»**

Галузь знань **02 Культура і мистецтво**

Затверджено на засіданні кафедри

Протокол № 8 від «18 »01. 2024_р.

м. Івано-Франківськ – 2024 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Основи наукових досліджень
Викладач (-і)	Кузенко Петро Ярославович - кандидат мистецтвознавства, доцент
Контактний телефон викладача	0342523429
Е-mail викладача	petro.kuzenko@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	Консультації із студентами проводяться відповідно до графіку розміщеного на інформаційному стенді та сайті кафедри. Також можливі консультації шляхом листування через електронну пошту.
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p><u>Предметом</u> вивчення навчальної дисципліни є національно-культурні цінності, в загальному контексті розвитку історичного процесу. Історія української культури вивчає духовні та матеріальні цінності українського народу на різних етапах його історії, які були втілені в різноманітних мистецьких, суспільних, наукових, політичних, філософських надбаннях і здійснили великий вплив на світосприйняття, спосіб життя, виробництво, а також міжкультурну діяльність українського народу.</p> <p>Програма навчальної дисципліни складається з 9 тем, які охоплюють лекційні й семінарські заняття, а також самостійну роботу студентів. Весь курс поділено на два змістові модулі: Змістовий модуль 1. Культура України з часів палеоліту до XIV ст., Змістовий модуль 2. Культура України періоду кінця XIV ст. – початку XXI ст.</p> <p>Навчальна дисципліна «Історія української культури пов'язана з іншими гуманітарними навчальними дисциплінами, які викладаються в інституті, зокрема «Філософія», «Історія України», «Історія мистецтв».</p>	

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Історія української культури» є ознайомлення студентів з основними етапами розвитку та багатогранністю української культури, формування їх патріотизму та актуалізація національної свідомості майбутніх митців.

Основними цілями вивчення дисципліни є:

- розуміння та сприйняття української національної ідеї;
- глибше пізнання минулого та сьогодення рідного народу, характерних особливостей його культурогенези;
- засвоєння національних цінностей української культури, прищеплення шанобливого ставлення до історичної пам'яті;
- засвоєння характерних особливостей основних етапів розвитку та багатогранності культури України;
- патріотичне виховання студентів тощо.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Програмні компетентності

ЗК 1. Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена

суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 2. Здатність зберігати і примножувати культурно-мистецькі, екологічні, моральні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 12. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

Результати навчання

9. Застосовувати знання з історії мистецтв у професійній діяльності, впроваджувати український та зарубіжний мистецький досвід.

10. Володіти основами наукового дослідження (робота з бібліографією, реферування, рецензування).

11. Визначати мету, завдання та етапи мистецької та дослідницької діяльності, сприяти оптимальним соціально-психологічним умовам для якісного виконання роботи.

14. Трактувати формотворчі засоби образотворчого мистецтва як відображення історичних, соціокультурних, економічних і технологічних етапів розвитку суспільства, комплексно визначати їхню функціональну та естетичну специфіку у комунікативному просторі.

16. Розуміти вагомую роль українських етномистецьких традицій у стильових рішеннях творів образотворчого, декоративного та сучасного візуального мистецтва.

17. Популяризувати надбання національної та всесвітньої культурної спадщини, а також сприяти проявам патріотизму, національного самоусвідомлення та етнокультурної самоідентифікації.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	10
семінарські заняття / практичні / лабораторні	20
самостійна робота	60

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
3	«Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»	2	Нормативний

Тематика навчальної дисципліни			
Тема	Лекції	Семінарське заняття	Самостійна робота
Змістовий модуль 1. Культура України з часів палеоліту до XIV ст.			
Тема 1 Культура доби палеоліту та неоліту на території України	2	2	6
Тема 2. Культура скіфо-сарматська та античних міст полісів	2	2	6
Тема 3. Давньослов'янська культура		2	6
Тема 4. Культура Київської Русі	2	4	12
Змістовий модуль 2. Культура України з періоду кінця XIV ст. – початку XXI ст.			
Тема 5. Культура України кінця XIV- XVIII ст.	2	2	6
Тема 6. Культура України XIX- XX ст.	2	2	6
Тема 7. Сучасна культура та її інтеграція у європейський культурний простір.	=	2	6
Тема 8. Особливості розвитку сучасної культури Прикарпаття		2	6
	10	20	60
6. Система оцінювання дисципліни			
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<p>Оцінювання з навченої дисципліни проводиться з метою перевірки знань і вмінь студентів, виявлення якості засвоєних компетентцій, формування рейтингу успішності. Оцінювання результатів навчання відбувається на принципах систематичності, об'єктивності та прозорості.</p> <p>Загальна система оцінювання навчальної дисципліни є уніфікованою в межах Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Оцінювання результатів навчання відбувається згідно положення «Порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» розміщеного на сайті університету: https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/otzinnuvannja-uspishnosti.pdf</p> <p>Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти визначені у Положенні про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника:</p>		

https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/08/polozgenia-pro-osp_7-redaktsia.pdf

Семестровий (підсумковий) контроль з дисципліни «Основи наукових досліджень» проводиться у формі екзамену. Екзамен передбачений в кінці 7 семестра. Навчання оцінюється за 100 бальною шкалою.

Шкала оцінювання			
Університетська	Національна		Шкала ЄКТС
90-100	5	відмінно	A
80-89	4	добре	B
70-79			C
60-69	3	задовільно	D
50-59			E
26-49	2	Незадовільно (з можливістю повторного складання)	FX
1-25			Незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)

Оцінювання результатів навчання з дисципліни передбачає поточне оцінювання на практичних заняттях, виконання самостійної роботи, а також складання екзамену.

Вид навчальної діяльності	Максимальна кількість балів
Семінарське заняття. Тема 1	4
Семінарське заняття. Тема 2	4
Семінарське заняття. Тема 3	4
Семінарське заняття. Тема 4	4
Контрольна (модульна) робота	4
Семінарське заняття. Тема 5	4
Семінарське заняття. Тема 6	4
Семінарське заняття. Тема 7	4
Семінарське заняття. Тема 8	4
Контрольна (модульна) робота	4
Самостійна робота	10

	<table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td style="text-align: center;">Екзамен</td> <td style="text-align: center;">50</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">Заг. к-ть</td> <td style="text-align: center;">100</td> </tr> </table> <p style="text-align: center;">Загальна система розподілу балів за різні види робіт</p>	Екзамен	50	Заг. к-ть	100																										
Екзамен	50																														
Заг. к-ть	100																														
<p style="text-align: center;">Вимоги до письмової роботи</p>	<p>Вивчення дисципліни передбачає <u>обов'язкове</u> виконання всіма студентами самостійної роботи. Самостійна робота передбачає виконання студентами завдань до кожної теми згідно силабуса. Це завдання пов'язані із роботою із словниками, виконанням рефератів, презентацій тощо.</p> <p style="text-align: center;">Конвертація балів за самостійну роботу:</p> <table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <thead> <tr> <th style="text-align: center;">Національна оцінювання</th> <th style="text-align: center;">шкала</th> <th style="text-align: center;">Конвертація у бали</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="text-align: center;">5</td> <td></td> <td style="text-align: center;">10</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">4</td> <td></td> <td style="text-align: center;">8</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">3</td> <td></td> <td style="text-align: center;">5</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">2</td> <td></td> <td style="text-align: center;">-</td> </tr> </tbody> </table> <p>Вивчення дисципліни передбачає <u>обов'язкове</u> виконання всіма студентами після вивчення двох змістових модулів контрольних (модульних) робіт. Контрольні роботи проводяться у формі тестування.</p> <p style="text-align: center;">Конвертація балів за контрольну роботу:</p> <table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <thead> <tr> <th style="text-align: center;">Національна оцінювання</th> <th style="text-align: center;">шкала</th> <th style="text-align: center;">Конвертація у бали</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="text-align: center;">5</td> <td></td> <td style="text-align: center;">10</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">4</td> <td></td> <td style="text-align: center;">8</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">3</td> <td></td> <td style="text-align: center;">5</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">2</td> <td></td> <td style="text-align: center;">-</td> </tr> </tbody> </table>	Національна оцінювання	шкала	Конвертація у бали	5		10	4		8	3		5	2		-	Національна оцінювання	шкала	Конвертація у бали	5		10	4		8	3		5	2		-
Національна оцінювання	шкала	Конвертація у бали																													
5		10																													
4		8																													
3		5																													
2		-																													
Національна оцінювання	шкала	Конвертація у бали																													
5		10																													
4		8																													
3		5																													
2		-																													
<p style="text-align: center;">Семінарські заняття</p>	<p>Семінарські заняття передбачають вивчення студентами тем згідно силабуса. Студенти усно та письмово відповідають та обговорюють питання відповідної теми заняття, готують наукові виступи, проходять тестування.</p> <p>Система оцінювання семінарських занять визначена у Положенні про «Порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника».</p> <p style="text-align: center;">Конвертація балів з навчальної дисципліни за кожну тему семінарського заняття:</p> <table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <thead> <tr> <th style="text-align: center;">Національна оцінювання</th> <th style="text-align: center;">шкала</th> <th style="text-align: center;">Конвертація у бали</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="text-align: center;">5</td> <td></td> <td style="text-align: center;">4</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">4</td> <td></td> <td style="text-align: center;">3</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">3</td> <td></td> <td style="text-align: center;">2</td> </tr> </tbody> </table>	Національна оцінювання	шкала	Конвертація у бали	5		4	4		3	3		2																		
Національна оцінювання	шкала	Конвертація у бали																													
5		4																													
4		3																													
3		2																													

	2	-										
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Умови допуску до підсумкового контролю визначаються в Положенні про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/08/polozgenia-pro-osp_7-redaktsia.pdf) та згідно положення «Порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» розміщеного на сайті університету: https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/otzinnuvannja-uspishnosti.pdf</p> <p>Студент допускається до семестрового контролю при відсутності пропусків занять та виконанні усіх видів робіт передбачених силабусом навчальної дисципліни.</p> <p>Здобувач не допускається до складання екзамену, якщо впродовж семестру він набрав менше ніж 25 балів. У цьому випадку йому у відомості робиться запис “не допущений” і виставляється набрана кількість балів. Допускається, як виняток, з дозволу завідувача кафедри, виконання у визначений кафедрою строк, здобувачем вищої освіти додаткових видів робіт з навчальної дисципліни (відпрацювання пропущених занять, виконання індивідуальних завдань тощо) для підвищення оцінок за змістові модулі.</p>											
Підсумковий контроль	<p>Вивчення дисципліни передбачає <u>складання</u> всіма студентами екзамену у письмовій формі. Екзамен проводиться в кінці третього семестра та охоплює теми № 1-8. На екзамені кожен студент повинен обрати білет із трьома питаннями.</p> <p>Конвертація балів за екзамен:</p> <table border="1" data-bbox="699 1514 1434 1783"> <thead> <tr> <th>Національна шкала оцінювання</th> <th>Конвертація у бали</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>5</td> <td>45-50</td> </tr> <tr> <td>4</td> <td>35-44</td> </tr> <tr> <td>3</td> <td>25-34</td> </tr> <tr> <td>2</td> <td>-</td> </tr> </tbody> </table>		Національна шкала оцінювання	Конвертація у бали	5	45-50	4	35-44	3	25-34	2	-
Національна шкала оцінювання	Конвертація у бали											
5	45-50											
4	35-44											
3	25-34											
2	-											
7. Політика навчальної дисципліни												
<p><u>Письмові роботи:</u> Планується виконання студентами письмових робіт: письмових тестових завдань, експрес-опитувань на семінарських заняттях тощо.</p> <p><u>Академічна доброчесність:</u> Політику, стандарти та процедури дотримання академічної доброчесності визначено в таких документах ЗВО:</p>												

1. Положенні про запобіганні академічному плагіату (нова редакція)у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника: <https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/04/nova-redaktsiia-polozhennia-pro-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu.pdf>

метою якого є запобігання та виявлення плагіату в наукових, навчально- і науково-методичних роботах науково-педагогічних працівників, здобувачів всіх освітніх ступенів (ОС) та форм навчання; розвитку навичок коректної роботи із джерелами інформації та впровадження практики належного цитування; дотримання вимог наукової етики та поваги до інтелектуальних надбань; активізації самостійності й індивідуальності при створенні авторського твору і відповідальності за порушення загальноприйнятих правил цитування.

2. Положенні про Комісію з питань етики та академічної доброчесності (нова редакція), <https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/10/Нова-редакція-Положення-про-запобігання-академічному-плагіату.pdf> , в якому зазначаються права та обов'язки комісії, вимоги до її складу та порядок роботи;

3. Кодексі честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (нова редакція), <https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/09/Нова-редакція-Кодексу-честі-Прикарпатського-національного-університету-імені-Василя-Стефаника-1.pdf> , в якому принцип академічної доброчесності сформульовано як один із основних принципів поведінки члена університетської громади.

Відвідування занять

Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають лекції і практичні заняття курсу.

Пропуски занять здійснюються у вигляді відпрацювання (здачі) практичних занять, підготовки індивідуальних творчих завдань (проектів, презентацій, рефератів) та опрацювання літератури із лекційних курсів.

Додаткові бали

Додаткові бали здобувачі освіти можуть отримати за написання рефератів, поглиблене вивчення певних питань за додатковою літературою з лекційних курсів; виконання додаткових завдань із практичних занять.

За рішенням кафедри здобувачам, які брали участь у науково-дослідній роботі (роботі конференцій, студентських наукових гуртків та проблемних груп, підготовці публікацій), а також були учасниками олімпіад, конкурсів тощо, можуть присуджуватися додаткові бали.

Неформальна освіта

Неформальна освіта регулюються Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (Редакція 3) (введено в дію наказом ректора № 672 від 24.11.2022 р.)

<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

1. Рекомендована література

1. Букач В. М. Історія української культури. Посібник: методичні рекомендації до самостійної роботи для здобувачів вищої освіти. Одеса: ПНПУ, 2021. 120 с.
2. Голубець О. Українське мистецтво ХХ ст., Колір ПРО., Л., 2020. 200 с.
4. Грицак Я. Нарис історії України. Формування модерної нації ХІХ-ХХ століття. Київ: YakaBoo Publishing, 2019. 656 с.
5. Історія української та зарубіжної культури: Навчальний посібник / За ред. С.М. Клапчука. К. : Знання-Прес, 2018. 351 с.

6. Історія та культура України: навчальний посібник для підготовки до семінарських занять та самостійної роботи студентів 1-го курсу спеціальності 224 «Технології медичної діагностики та лікування» / упоряд. : П.О. Бідзіля, С.С. Дідик, К.А. Касаткіна. Запоріжжя: ЗДМУ, 2020. 156 с.
7. Історія цивілізації. Україна / Н. С. Абашина. М. Ю. Відейко, О. В. Гопкало та ін., упоряд. М. Ю. Відейко. Т.1. Від кіммерійців до Русі (X ст. до н.е. – IX ст.). Харків. Фоліо, 2020. 586 с.
8. Демідко О. Історія образотворчого мистецтва та архітектури. Ліра-К. 2021. 182 с
9. Колісник-Гуменюк Ю.І. Історія України та української культури: Інтерактивні методи навчання. Навчально-методичний посібник. Львів: Простір-М, 2023. 73 с.
10. Кордон М. В. Українська та зарубіжна культура: Курс лекцій. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 584 с..
11. Кузенко П.Я. Історія української культури: національний підручник / В.А. Качкан, О.Б.Величко, Н.М. Божко, П. Кузенко та ін. - За ред. В.А. Качкана. 3-тє вид. допов. К.: ВСВ «Медицина», 2021. 368 с.
12. Кузенко П.Я. Сакральне мистецтво Карпат: Навчальний посібник. Івано-Франківськ, ЯРИНА, 2021. 173 с.
13. Кузенко П.Я. Музейно-галерейна справа та виставкова діяльність. навчальний посібник. Івано-Франківськ. Ярина. 2021. 168 с.
14. Кралюк П. Історія України «без брому». Розвиток державності на українських землях. Харків: Фоліо, 2020. 424 с.
15. Лазарович, М. Історія та культура України: підручник. Тернопіль : ЗУНУ, 2023. 731 с.
15. Москвічова Ю. О. Історія мистецтв у контексті світової культури : навчально-методичний посібник : у 3-х т. Т. 1. Херсон : Видавництво ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. 292 с.
16. Фартинг С. Історія мистецтва від найдавніших часів до сьогодення. Харків : Vivat, 2019. 576 с
17. Шевнюк, Олена Леонідівна. Історія мистецтв : навч. посіб. К. : Освіта України, 2015. 451 с. :

Викладач _____ доц. Кузенко П.Я.